

M12/1/A1TUR/HP1/TUR/TZ0/XX

22120317

International Baccalaureate®
Baccalauréat International
Bachillerato Internacional

TURKISH A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
TURC A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
TURCO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Thursday 10 May 2012 (morning)

Jeudi 10 mai 2012 (matin)

Jueves 10 de mayo de 2012 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[25 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[25 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[25 puntos]*.

Aşağıdaki iki parçadan **bir** tanesini seçerek, seçtiğiniz parça hakkında bir eleştiri yazınız.

1.

Altı yaşındaydı ve altı yaşında ölecekti. Korkudan titriyor, gözlerini böcekten ayıramıyordu. Ay çekirdeği tarlası kadar bir tavana bakıyor ama sadece onu görüyordu. Ay çekirdeği kadar bir böcek. Sivri ayaklarının etrafındaki tüyleri paça gibi duran, antenlerinin inceliği kirpik kadar olan bir böcek. Bir böcek resmi kadar hareketsiz gövdesiyle, koyu bir loşluğun koyu griye boyadığı betonda simsiyah bir leke. Küçük kızın korkudan sulanmış gözleriyle aynı renkte.

Çenesine kadar çektığı battaniyeyi terli avuçlarının içinde sıkıyor ve böceğin ne zaman yüzüne düşeceğini düşünüyordu. Merdivensiz bir ranzanın üst katındaydı. Tavanla arasındaki mesafe, yarım metreden azdı. Elbet uyuyakalacaktı. Elbet uyurken ağzını açacak ve böcek kendini boşluğa bırakıp dişlerinin arasından geçecekti. Ya da önce battaniyesinin üzerine düşüp bir süre orada duracak, karnı acıkınca da küçük yüzüne ayak basıp burun deliklerinden birine girecek ve önüne ne çıkarsa kemirecekti. Bir saniyeliğine başını sağa çevirip uzattı ve yerden ne kadar yüksekte olduğunu anlamaya çalıştı. Ama bunun için bir saniye yeterli değildi. Tam olarak zemini görememiş, böceği gözden kaçırmamak için bakışlarını yeniden tavana çevirmişti.

Daha önce de böcek görmüştü. Kendi evinin duvarlarında da, başka evlerin duvarlarında da. Hatta içine adım attığı her evin duvarında en az bir tane böcek görmüştü. “Dereden geliyorlar” demişti babası. Dereden gelip tavanlara tırmanan, sonra da kendi ağırlığına dayanamayıp sobaya düşen daha büyük böcekler de görmüştü. Saçlarının kesilmesine neden olan bitler kadar küçüklerini de. Duvarların içine hızla kaçıp yok olanları da görmüştü, şekerpancarı çuvallarının altında sakince öldürülmeyi bekleyenleri de. Fare bile görmüştü. Bir defasında bir kurt bile görmüştü. Gözlerini karartmış böcekten yüz kat daha büyük bir kurt. Ama hiçbirinden korkmamıştı. Hiçbirinde titrememiş, hiçbirinde ağlamamıştı. Çünkü hiçbirinde yalnız değildi. Aslında yine yalnız değildi. Altında yatanla birlikte, çevresinde otuz beş çocuk vardı. Ama onlar sayılmazdı. Çünkü hiçbirinin adını bilmiyordu ve öğrenmek için artık çok geçti. Uyuyorlardı. Uyku seslerini duyabiliyordu. Verdikleri nefeslerin tıkanmış burunlarına çarpıp kırılma gürültüsünü duyabiliyordu. Uykularında hırlayan çocuklar bir omuzlarından diğerine dönüyor, serin yüzlerini denk getirebilmek için yastıklarını başlarının altında çeviriyor, bir ayaklarını diğerinin topuğuyla kaşıyor ve böceği zerre kadar umursamıyorlardı.

Kaçması gerekiyordu. Böcek üzerine düşmeden önce yataktan inmesi gerekiyordu. Ama nasıl inebilirdi ki? Merdiven olsaydı! Çıkması bile altında yatan çocuğun itmesiyle olmuştu. “Bir dahakine kendin çıkacaksın!” diyen çocuğun. Kızgın çocuğun. Ani bir hareketle üzerindeki battaniyeyi yüzüne çekti. Yıllar içinde katlaşmış battaniyenin dikenleşmiş tüyleri yanaklarına batmaya başladığı anda ne kadar büyük bir yanlış yaptığını anladı. Çünkü böceği göremiyordu artık. Oysa o hâlâ oradaydı. İnsanın görmediği şeyler yok olmazdı ki! Hem düşmanı gözetleyemedikten sonra gizlenmenin ne anlamı vardı? Hatta artık her şey daha tehlikeliydi. Böcek istediğini yapabilir ve kimsenin bundan haberi olmazdı. Çıkmıştı göz hapsinden.

Ter damlaları belirdi yüzünde. Şakaklarında su çiçekleri açtı. Nefes alışverişi kalp atışlarını geride bıraktı. Kurtulacaktı oradan! Kurtulacaktı o böcekten! Kurtulacaktı yalnızlıktan!

Bir yolunu bulacaktı. O yataktan inmenin bir yolunu bulacaktı. Bir yolu olmalıydı. Bir tane yeterdi. Araması uzun sürmedi. Yollardan en kısa olanı seçti. “Ne olursa olsun!” adında kestirme bir sokağa saptı. Sol eliyle battaniyeyi savurup, sağ eliyle kendini boşluğa doğru itti. “Nereye olursa olsun!” adındaki bir yere atladı.

Alnı zemine değdiğinde tek alkış kadar ses çıktı. Boynunun kırıldığınıysa kimse duymadı. O ana kadar bir sinekkuşunun kanatları gibi atan kalbi betona çarpınca durdu. Altı yaşındaydı. Loşluğun ve korkunun böceğe benzettiği tavandaki çatlaksa ondan sadece bir yaş
45 büyüktü. Yedi yıldır orada duruyor ve yedi yıldır, ışıklar kapanınca bir böceği andırıyordu. Ayaklarındaki tüylerin belirmesi içinse koridordaki ampulün yanması ve koğuş kapısının açık kalması gerekiyordu.

Gözlerini alkış sesine açan Derdâ, yerde yatan çocuğun katlanmış ensesini gördü. Yüzü karanlığa gömülmüş olsa da, tanıdı. Birkaç saat önce, gözlerine bakıp “Sen üstte yatacaksın!”
50 dediği çocuktu. Bacaklarından itip tırmanmasına yardımcı olmuş, sonra da “Sesini duyarsam, keserim dilini!” demişti. Hatta diğer çocuklar duysun diye bağırarak söylemişti. Şimdiyse yerde yatıyordu çocuk. Hemen yanında. Belli ki düşmüştü. Atlamış olamazdı ya!

Yastığının altından çektiği elini uzatıp çocuğun koluna dokundu. Yetmedi, parmaklarıyla yakaladığı omzunu sarstı. Başını kaldırıp ranza demirlerinin arasından koğuşa baktı.

Uyanık birini aradı. Dikilmiş bir başa rastlamayınca rahatladı. Yavaşça yatağından kalkıp, çocuğun yanında dizlerinin üstüne çöktü. Bir kedi kadar hafif olan çocuğu omuzlarından tutup çevirdi. Küçük yüzü kan içindeydi. Derdâ başını kaldırıp çevresine baktı. Hâlâ kimsenin uyanmadığından emin olunca ağlamaya başladı. Ağzını, dişlerinin arasındaki alt dudakıyla örttü. Kimseyi uyandırmayacak kadar sessizce hıçkırdı.

60 Var olmayan bir böcekten korkup ranzasının üst katından atlayan küçük kız Yatırcalı’ydı. Korucu köyü Yatırca. İtirafçı köyü Yatırca. Çocukların dediği gibi, ajan köyü Yatırca, hatta orospu çocuğu Yatırca. Ve Yatırcalılara yardım etmek yasaktı. Ölü bile olsalar onlara el uzatılmazdı. Bu yüzden Derdâ, o gece, ne nöbetçi öğretmene haber verdi, ne de başka bir şey yaptı. Sadece ağladı. Sonra da kızın bedeninden yavaşça sıyrılıp sessizce yatağına girdi.
65 Çünkü kendisi de Yatırcalı’ydı. Ve bu gerçeği okuldaki dört yüz otuz çocuğa unutturmak dört yılını almıştı.

Hakan Günday, “Az”, *Radikal* (2011)

2.

FOTOĞRAF ARKALIKLARI

Hangisi olduđu önemli deđil, deđil mi

ki bugün yılın son hevesi ya da yaşlanma
duygusu bir yangın yeri. İnce sızılar gibi
duruyor fotoğraflar; kiminin renkleri solmuş,
5 kenarlan yırtık. Kimi annem, kimi babam,
kimi benim gibi susuyor ve kardeşlerim.
Yıllarca iyi dileklerle yazılmıştı oysa
arkası f o t o ğ r a f l a r ı n .

Varsıl bir sonsuzluk duygusuyla geldik,

10 gün ilerledikçe garipleştik. Sanıyorduk ki
bütün doru taylor azadedir yılgınlıktan,
yılıktan; sonunda biz bize kaldık. Sular bile
gelirdi arkamızdan biz giderken, zamanla
akmaz oldu hiç bir çeşme!... Üstte yıldızlar
15 kaydı, altımızda dünya endişeye döndü
gülen yüzü f o t o ğ r a f l a r ı n ! ! !

Sanıldığıının tersine bir tek özlemler diri.

Onlar da olmazsa çekilmezdi bu sarsak
ömür; korkularını, özlemlerini yedekleyip
20 giden bu sanrı. Korunaklı zamanlara sızdık
Gilgameş'ten önce erdik ölümsüzlüğe!...
Farkında olmadan veren vermiş kararını,
biz aldandık. Silindi sonunda önü de
arkası da f o t o ğ r a f l a r ı n !

Hüseyin Atabaş, *Hürriyet-Gösteri* (Kış 2008–2009)